

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
У ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
МОДЕЛІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ
ВІДНОСИН: ВИКЛИКИ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ
АСПЕКТИ»**

**18 ЛИСТОПАДА 2020 РОКУ
М. УЖГОРОД**

Міністерство освіти і науки України
Ужгородський національний університет
Кафедра фінансів і банківської справи
Департамент фінансів Закарпатської обласної державної адміністрації
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Кафедра фінансів, банківської справи та оподаткування

Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти

**Збірник матеріалів
V Всеукраїнської науково-практичної конференції
18 листопада 2020 року
м. Ужгород**

УДК 336 (477) (063)

Ф59 Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти: збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ужгород, 18 листопада 2020 р.). Ужгород: УжНУ, 2020. 200 с.
ISBN 978-966-347-097-9

Рекомендовано до друку Вченою радою економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 3 від 30.11.2020 року.

Редакційна колегія:

Варцаба Віра Іванівна – завідувач кафедри фінансів і банківської справи економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», д-р.екон.наук, професор

Кампо Георгіна Михайлівна – доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ», канд.екон.наук, доцент

Чакій Ольга Іванівна – доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ», канд.екон.наук

Загоруйко Світлана Володимирівна – старший викладач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Мицька Тетяна Василівна – старший лаборант кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ».

Збірник укладено за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти», яка відбулася 18 листопада 2020 р. у ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Матеріали авторів містять різні точки зору з теоретичних та прикладних засад розвитку фінансової системи держави та регіонів, які охоплюють: проблематику бюджетно-фінансової автономії в умовах децентралізації; діяльності суб'єктів грошово-кредитного ринку; удосконалення механізмів фінансового менеджменту підприємств; актуальні проблеми реалізації митної політики та удосконалення податкової системи держави; методичні та практичні засади оціночної діяльності, а також розвитку страхового ринку і міжнародних фінансів що в сукупності виступають ключовими факторами процесу перебудови національної та глобальної моделі фінансово-кредитних відносин.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакція не завжди поділяє думку та погляди авторів. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, назв, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

ISBN 978-966-347-097-9

© Автори тез, 2020
© ДВНЗ «УжНУ», 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Басюк О.П. Ключові передумови майбутньої трансформації фінансової системи під впливом сучасних цифрових технологій	8
Бутурлакiна Т.О. Смарт спеціалізація в Україні: сучасні регіональні аспекти і виклики	11
Возняк Г.В. Фінансові аспекти забезпечення економічного зростання територій в координатах поведінкової економіки	13
Кундря-Висоцька О.П., Демко І. Розширення інформаційної інфраструктури в сучасному обліку	15
Максимюк М. Банківська система в умовах економічної рецесії	17
Насібова О.В. Активізація благодійності в контексті забезпечення виконання соціальних зобов'язань держави	19
Пластун О.Л. Паттерни на ринку нафти після аномальних одноденних цінових коливань	21
Пойда-Носик Н.Н. Оцінювання впливу державного регулювання на розвиток бізнесу в аграрному секторі економіки за індексом Світового Банку	23
Ткач М.Я., Лойшин А. Прямі іноземні інвестиції в Україну: вплив офшорних зон	25
Тютюнник І.В. Тіньові схеми портфельного інвестування: порівняльний аналіз	27
Хуторна М.Е. Фінансова стабільність фінансового сектору та забезпечення сталого розвитку: методологічні детермінанти	29

СЕКЦІЯ 2 БЮДЖЕТНО-ФІНАНСОВА АВТОНОМІЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Варцаба В.І. Роль соціального партнерства у розвитку територіальних громад	32
Добош В.Д. Бюджетно-фінансова автономія в умовах децентралізації в Закарпатській області	34
Комарницька Д.В. Джерела фінансування самодостатніх територіальних громад як одна з форм реалізації бюджетної децентралізації	37
Лазар П.Д., Граньович Ю.П. Бюджети новостворених територіальних громад Закарпаття: реалії та очікування	39
Мінкович В.Т. Фіскальна політика регіонального розвитку: актуальні тенденції сьогодення та перспективи вдосконалення	41
Мулеса Е.В. Вплив пандемії коронавірусу на місцеві бюджети України	44

Огородник В.О., Котик А. Готовність громади до інвестицій в умовах децентралізаційних процесів в Україні	46
Пітюлич М.М., Керецман Н. Оцінка сучасних тенденцій розвитку малих сільських поселень Закарпатської області в умовах децентралізації	47
Портна О.В. Бюджетно-фінансова автономія регіонів в умовах децентралізації: стейкхолдери розвитку відносин	49
Сочка К.А. Можливості посилення дохідної бази місцевого самоврядування	51
Тимчак М.В. Адміністративно-фінансова децентралізація як один із основних чинників соціально-економічного розвитку регіону	54
Тищенко О. П. Оцінка та шляхи подолання нерівномірності розвитку територій в умовах бюджетно-фінансової автономії	56
Чубарь О.Г., Легеза Н.Е. Партнерська спроможність громад і підвищення їх фінансового забезпечення	58
Фурик І.І. Європейський досвід фінансової децентралізації	60

СЕКЦІЯ 3

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Бідзіля М.І. Корпоративна соціальна відповідальність як важлива складова успішного бізнесу	63
Білинець О.А. Соціальна відповідальність бізнесу в сучасних українських реаліях	65
Гайович В.Ю. Фінансовий механізм екологічно безпечного підприємництва та перспективи його розвитку	67
Галайдіда О.В. Сучасні механізми фінансового менеджменту закладу вищої освіти	69
Головей М.В. Підходи до управління фінансовою стійкістю підприємства.	71
Данило А.І. Переваги та недоліки соціальної відповідальності бізнесу	73
Долгош Ю.О. Шляхи зміцнення фінансової стійкості та стабільності підприємства у сучасних умовах	75
Єршова Н.Ю. Аналітичне забезпечення управління платоспроможністю підприємств готельно-ресторанного бізнесу	78
Загоруйко С.В., Чакій О.І. Корпоративні облигації як додаткове джерело фінансування діяльності підприємств у сучасних умовах господарювання	80
Косовілка Т.І. Особливості управління персоналом на сучасних підприємствах	83
Ланьо О.О. Ризик-менеджмент в фінансовій системі суб'єкта господарювання	85
Онищенко С.В., Маслій О.А. Institutional Environment of Business Development in Ukraine	87
Пелип Н.М. Розробка ефективної політики управління грошовими потоками на підприємстві	89

Слободяник С.П.,Новиков М.К. Сучасні виклики функціонуванню малих та середніх підприємств в період економічної кризи	91
Смола К.В. Загальна характеристика грошових потоків підприємства	93
Стеценко С.П. Механізми фінансового менеджменту будівельних підприємств як складова системи економічної безпеки	95
Тимко В.В. Корпоративне громадянство: етапи створення	97
Ткаченко С.А. Качественная оценка и промышленные нормы функции	99
Чепелюк Г.М. Фінансово-кредитний механізм екологічно безпечного підприємництва: практичний аспект	101

СЕКЦІЯ 4

ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГРОШОВО-КРЕДИТНОГО РИНКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Височанський В.Ю. Технологічні аспекти стандартизації цінності	103
Внукова Н.М. Вплив оновлених вимог до фінансового моніторингу на зміни у доступі до фінансування суб'єктів малого і середнього бізнесу	104
Заславська О.І. Підвищення фінансової стійкості банківського сектора держави та регіонів в умовах пандемії коронавірусу	106
Котлан Ю.Ю. Динаміка розвитку ринку цінних паперів в Україні	108
Маркуш О.А. Аналіз роздрібного кредитного портфеля банківського сектору України	111
Осташ С.В. Основні стратегічні напрямки розвитку ринку нетрадиційних операцій і послуг	113
Охріменко Д.П., Лісовік Д.А. Оцінка умов кредитного договору для придбання морських суден	115
Петканич М.-В.М. Аналіз сучасного стану валютного ринку України	118
Петканич М.-В.М. Роль інтернет-банкінгу в діяльності банківських установ	121
Постніков О.О. Покращення умов функціонування суб'єктів бюджетної сфери на ринку грошово-кредитних відносин в Україні	123
Проньо В.В. Порівняльна характеристика методів оцінювання фінансової стійкості банку	125
Скрип К.В. Фактори взаємодії банківського та реального секторів економіки	127
Уста О.М. Аналіз депозитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»	129

СЕКЦІЯ 5

РЕАЛІЗАЦІЯ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ: СУЧАСНА ПРАКТИКА ТА ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ

Бригінець О.О. Правові проблеми розвитку зовнішньоекономічної безпеки України	132
Деметер О.О. Сучасний стан митної політики в умовах євроінтеграції	134
Костьов'ят Г.І. Сучасний стан митної політики в Україні	136

Лівак Є.Ю. Основні аспекти розвитку митної політики України	137
Пенді Я.Р. Особливості здійснення митного контролю в Україні	139
Пітюлич Ю.П. Оцінка системи справляння митних платежів в Україні	141
Якубик Р.І. Проблемні аспекти адміністрування митних платежів і напрямки їх усунення	144

СЕКЦІЯ 6

ОЦІНОЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ

Божик Н.М. Підходи до визначення сутності категорії «вартість підприємства»	146
Геваза Р.І. Тенденції розвитку ринку нерухомості України на сучасному етапі	148
Глушко А.Д. Регуляторні аспекти оціночної діяльності в Україні	150
Дуркота К.В. Оцінка грошової вартості земельних ділянок в Україні та закордоном: комперативний аналіз	151
Керімов П.О. Розрахунок плати за капітал по галузям української промисловості	154
Крилов О.І. Проблеми регулювання сфери оціночної діяльності в Україні	156
Огородник В.О., Маркович Ю. Сучасні проблеми модернізації масової типової житлової забудови	157
Трунтаєв В.С. Вартість нерухомого майна в умовах «коронавірусної» кризи	158
Філоненко О.С. Проблемні аспекти вартісної оцінки КТЗ в сучасних умовах	160

СЕКЦІЯ 7

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ

Бачо Р.Й., Иллар Е.Й. Економічна природа та значення місцевих податків і зборів	162
Кампо Г.М., Тюк Е.В. Сучасні проблеми податкової системи України	164
Ковач Ю.Е. Оподаткування споживання: аспекти фіскальної вигоди непрямих податків та їх впливу на соціальний добробут	167
Козуб А.В. Аналіз доходів від податку на додану вартість у формуванні доходів державного бюджету України	170
Мисько В.В. Основні напрями реформування податкової системи України	172
Попіль О.М. Актуальні проблеми і перспективи розвитку оподаткування в Україні	174
Чакій О.І., Білинець О.А. Податкові надходження як джерело формування доходів бюджету України	176
Чакій О.І., Загоруйко С.В. Податкова система України в умовах децентралізації	178

СЕКЦІЯ 8

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ

Капля А.В. Страхові компанії як інституційні інвестори на фінансовому ринку України	181
Каспрук А.А. Стан та тенденції розвитку страхового ринку України	182
Рудик В.К. Роль накопичувального пенсійного страхування у реформуванні вітчизняної пенсійної системи	184
Соколова А.М., Бойко Ю. Тенденції розвитку світового ринку страхових послуг	186
Стегура В.М. Проблеми та напрями вдосконалення державного регулювання розвитку страхового ринку в Україні	188
Теліга В.В. Страховий ринок: вітчизняний та світовий аспекти	190
Ткаченко Н.В. До питання розвитку вогневого страхування в умовах пандемії	192

СЕКЦІЯ 9

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ

Македон В.В. Особливості глобальних фінансових криз кінця ХІХ - початку ХХ сторіччя	195
Олійник О.М. Cross-border investment policy of China	197
Розен фон В.М. Вплив кризової ситуації, обумовленої COVID-19, на діяльність стартапів	199

СЕКЦІЯ 1

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

*Олександр Басюк, аспірант,
Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президенті України,
м. Харків
Науковий керівник: Дунаєв І. В., д-р держ. упр., професор*

КЛЮЧОВІ ПЕРЕДУМОВИ МАЙБУТНЬОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ПІД ВПЛИВОМ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Метою цієї доповіді є подання авторської думки та рефлексія щодо досі неоднозначного наукового питання систематизації й інтерпретації основних передумов, що можуть стати основою для ймовірного майбутнього перетворення національних і світової фінансових систем.

Фінансова система як категорія є предметом численних наукових досліджень. Водночас інтерпретація цього поняття в науковій літературі багато в чому залежить від наукової школи, до якої належить той чи інший дослідник. Із урахуванням різноманіття підходів виокремлюють 4 основні підходи: інституційний, вузькоспрямований, функціональний і системний [1, с. 5–12]. Детальне дослідження та компаративний аналіз цих підходів лежать поза предметом цієї статті, проте вважаю за потрібне визначити ключові моменти, що характеризують поняття «фінансова система». Так, проаналізувавши вищенаведені підходи, можна дійти висновку, що за своєю суттю фінансова система є сукупністю суб'єктів фінансових відносин і форм взаємодії між ними.

За останні десятиліття світ пережив багато потрясінь, що призводили до криз у фінансовій системі як глобального, так і локального масштабів. За кожним із них завжди з'являлася величезна кількість як глибоких експертних, так і популістських псевдоекспертних думок і пояснень причин виникнення таких подій. Кожна така криза та вжиті заходи задля усунення її наслідків повинні були б призводити до підвищення стійкості фінансової системи до нових потрясінь, але на справі, на мою особисту думку, це не призводило до системних і структурних трансформацій, а всього лише відкладало неминуче, «роздуваючи» водночас світовий борг, який у 2020 році може зрости на \$ 20 трлн і вперше в історії перевищити \$ 275 трлн [2]. Сучасна фінансова система з кожним роком стає все менш стійкою до викликів сучасності, що говорить про необхідність її реальної трансформації в найближчому майбутньому [3].

На мою думку, однією з ключових проблем, що призводять до дестабілізації процесів у фінансовій системі, є явно виражений людський фактор, а також централізація самої фінансової системи на державному та наддержавному рівнях. Прийняття рішення є досить складним процесом, що залежить від багатьох факторів, ключовими з яких, на мою думку, хоч як це не

парадоксально, є моральний і емоційний аспекти. На людське рішення завжди впливає емоційна складова, і часто рішення приймаються не за принципом «як раціонально і правильно», а за принципом «так хочеться». Як наслідок — безліч рішень спираються на особистісні та матеріальні інтереси, що призводить до розвитку корупційної складової і зміщує цілі системи у приватну площину. Така система звичайно не може бути ефективною!

У світлі цього важливо буде сказати, що рівень розвитку та доступний спектр сучасних цифрових технологій дозволяє говорити про можливість і необхідність їх використання у фінансовій системі з метою її якісного перетворення. Основною ідеєю такого перетворення є те, що правило (напр., правова норма, пункт регламенту тощо) є не просто «записом на папері», та його виконання впирається у питання моральності, законслухняності й дисциплінованості суб'єкта, а таке правило буде частиною протоколу цифрової децентралізованої системи, на базі якої і будуть вибудовуватися відносини між суб'єктами фінансової системи. Фактично мова йде про «програмовані гроші», «автономні правочини» тощо. Ключовою технологією, що, на мій погляд, може стати основою для такої трансформації, є технологія розподіленого реєстру (блокчейн).

Перше публічне застосування цієї технології стало для багатьох історичною подією — запуск 3 січня 2009 року мережі блокчейн Біткоїн. За своєю значущістю для світу та зокрема для фінансової системи технологія блокчейн може бути порівнянна з технологією Інтернет. За останні 11 років застосування цієї технології набуло глобального масштабу. Важливо зазначити, що банки та інші суб'єкти фінансової системи також активно вивчають і розробляють продукти на основі технології розподіленого реєстру. Навіть центральні банки, що часто мають консервативну позицію в питаннях інтеграції нових технологій, ведуть активну діяльність зі впровадження цієї технології та створення так званих CBDC (Central bank digital currency — цифрові валюти центральних банків), а по суті — цифрових національних валют на блокчейні [4]. Осторонь не стоїть і законотворчі органи різних країн. У багатьох державах світу мають місце нормотворчі ініціативи та прийняті підзаконні акти, що присвячені інструментам технології блокчейн і їх регулюванню. Визначення правового режиму інструментів технології блокчейн, а також закріплення відповідного термінологічного апарату має бути каталізатором упровадження технології та подальшої трансформації суспільних взаємовідносин, зокрема і у фінансовій сфері.

Вважаю важливим акцентувати увагу на новаторський підхід, що був запропонований групою українських учених у відповідному законопроекті. Так, 5 листопада 2020 року за № 4328 у Верховній Раді України був зареєстрований проект Закону «Про токенизовані активи та криптоактиви» [5]. Саме зазначений науковий підхід до регулювання відносин із використанням технології розподіленого реєстру надав можливість запропонувати чи не першу у світі системну класифікацію інструментів технології розподіленого реєстру — віртуальних активів розподіленого реєстру, що повністю врахувала рекомендації міжнародних установ та організацій і вимоги державних органів

влади (НБУ, НКЦПФРУ, ДФСУ та ін.) до функціонування сучасного ринку віртуальних активів розподіленого реєстру. Норми законопроекту не суперечать чинним нормам цивільного права, і це дозволяє застосовувати віртуальні активи розподіленого реєстру у цивільному обороті. Покладене в законопроект № 4328 положення про те, що використання віртуальних активів розподіленого реєстру забезпечить вдосконалення вже наявних способів здійснення загальноприйнятих правовідношень, дозволить розкрити величезний економічний потенціал будь-якої країни та сприятиме трансформації наявної системи.

Отже, вважаю, що чинна модель фінансової системи на базі виключно позикового відсотка рухається до свого занепаду, про що свідчать уже розглянуті нами передумови і не тільки вони. А на зміну їй повинна прийти кардинально нова модель, ефективність якої буде забезпечуватися застосуванням сучасних цифрових технологій, але наразі її контури лише формуються.

Список використаних джерел

1. Schmidt R. H., Tyrell M. What constitutes a financial system in general and the German financial system in particular? *Working Paper Series: Finance & Accounting*. 2003. № 111. Johann Wolfgang Goethe-Universitat. Frankfurt am Main. P. 5–12.
2. Денежная спираль: в 2020 году мировой долг может достигнуть рекордных \$ 275 трлн. URL: <https://russian.rt.com/business/article/774625-mirovoi-dolg-record>.
3. Дунаєв І., Кудь А. Конструювання майбутнього для України: від інтуїтивного пророцтва до наукового синтезу. *Вісник післядипломної освіти*. 2020. Вип. 12 (41). (Серія «Соціальні та поведінкові науки»). С. 142–159. URL:http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/12_41_2020/social/Bulletin_12_41_Social_and_behavioral_sciences_Dunayev_Kud.pdf. DOI: [https://doi.org/10.32405/2522-9931/2522-9958-2020-12\(41\)-142-159](https://doi.org/10.32405/2522-9931/2522-9958-2020-12(41)-142-159).
4. Кудь А., Кучерявенко Н., Смычок Е. Цифровые активы и их экономико-правовое регулирование в свете развития технологии блокчейн: монография. Харьков: Право, 2019. 384 с.
5. Про токенизовані активи та криптоактиви: проект Закону України № 4328 від 05.11.2020 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=703